

Ansøgningssekema: **CIVILSAMFUNDSPULJEN** **STØRRE UDVIKLINGSPROJEKT** eller faseopdelte projekter (budget mellem 500.000 kr. og 5 mio. kr.)

Februar 2013

Dette ansøgningssekema skal anvendes til ansøgning om større udviklingsprojekt eller faseopdelte projekter. Sekemaet er opbygget i fire dele:

1. Forside med basale informationer

Ansøger, partner, resume, titel, ansøgt beløb mv.

2. Ansøgningsteksten

Denne del er bygget op omkring en disposition, som skal anvendes i beskrivelsen af det større udviklingsprojekt. Der er lavet en vejledning til udfyldelsen af denne disposition til sidst i dette sekema.

3. Budgetresumé

Hovedposterne i det budget der er lagt for projektet. Vær opmærksom på at budgetresuméet skal uddybes i bilaget 'Budgetformat'.

4. Bilagsoversigt

Her angives de obligatoriske og supplerende bilag, som understøtter ansøgningen.

Vejledning

Vejledningen indeholder en uddybning af, hvad de enkelte afsnit bør indeholde, for at ansøgningen kan blive vurderet.

Vær opmærksom på:

- ANTAL SIDER: Del 2 'Ansøgningsteksten' må højst fylde 25 sider. Ansøgninger der overskrider dette sidetal vil blive afvist.
- OMFANG AF BILAG: Omfanget af supplerende bilag må højst udgøre 30 sider
- SPROG: Projektbeskrivelsen skal være udarbejdet i et samarbejde mellem den lokale partner og den danske ansøgende organisation. Der skal således forefindes et dokument på et for partneren relevant sprog. Selve ansøgningen kan dog kun indleveres på dansk eller engelsk.

Ansøgning og alle bilag skal indsendes på print i 3 eksemplarer til:
CISU – Civilsamfund i Udvikling, Klosterport 4A, 3. sal, 8000 Århus C

Desuden skal ansøgning og bilag A-C indsendes elektronisk til projektpuljen@cisu.dk.
Bilag D-F må også gerne indsendes elektronisk, men det er ikke noget krav.

J.nr. (udfyldes af CISU)

--	--	--	--

1. Forside

CIVILSAMFUNDSPULJEN STØRRE UDVIKLINGSPROJEKT eller faseopdelte projekter (budget mellem 500.000 kr. og 5 mio. kr.)

Projektitel:	Organisering af landbefolkningen gennem introduktion af bæredygtige landbrugsmetoder (Organising for Sustainable Agricultural Practices)	
Den danske ansøgende organisation:	Trianglen	
Evt. andre danske partner(e):		
Lokale partnerorganisation(er):	ASK (Aapasi Sahayog Kendra)	
Land(e):	Nepal	Landets BNI per indbygger: 706 USD/cap
Projektstart-dato: 01.10.2015	Projektslut-dato: 30.09.2018	Antal måneder: 36
Kontaktperson for projektet: Navn: Christian Kruse Emailadresse: ck@trianglen.nu		
Ansøgt beløb fra Civilsamfundspuljen: 1.968.290	Forbrug pr. projektår: (Samlet beløb delt med antal projektår) 656.100	
Er der tale om en genansøgning? ☐ Nej ☒ Ja, tidl. søgt dato: 31.03.2014 og 15.12.2014. Ansøgningen er ændret i overensstemmelse med afslaget. Underskriftblad følger med kopier sendt med posten.		
Er der tale om: ☐ A. Et nyt projekt. ☒ B. Et projekt i forlængelse af et projekt, der tidligere er blevet støttet (af Civilsamfundspuljen eller andre). ☐ C. En indsats, der fra starten er tænkt opdelt i flere projektfaser – denne fase er nummer [ ] ud af [ ]. Bemærk at for faseprojekter skal afsnit F udfyldes.		
Ønskes svarbrev på (vælg en): ☐ dansk eller ☒ engelsk		
Resumé (maks. 10 linjer – skal skrives på dansk, også selvom den øvrige ansøgning er på engelsk) Projektet vil demonstrere, hvordan fattige subsistenslandbrugere ved at organisere sig og fokusere på markedet på samme tid kan øge indkomsten og sikre produktionspotentialet på længere sigt. 4 landsbyer i Baluwapati Deupur VDC organiserer landbrugsgrupper med henblik på at praktisere og advokere for klimaresistente, bæredygtige dyrkningsmetoder i netværk med ligesindede organisationer i Nepal. De 4 grupper udpeger hver 5-10 landbrugere, som ønsker at omlægge en del af deres jord til økologisk drift. Disse landbrugere indgår i et kooperativ, der organiserer produktion, forarbejdning og afsætning af økologiske produkter, primært grøntsager. Uden mellemhandlere sælges produkterne til 6 hoteller i turistbyen Nagarkot, som vil advokere for lokal, økologisk produktion overfor turister og nepalesiske besøgende. Projektet vil styrke civilsamfundet ved at det organiserer sig om forbedringer af det absolut væsentligste erhverv. Projektet vil fokusere på både landbrugere og jordløse, og blandt de sidste i særlig grad husholdninger ledet af kvinder.		

31.03.2014

Dato

Ansvarlig person (underskrift)

Aut.

Sted

CHRISTIAN KRUSE

jur. best.

Ansvarlig person og position (blokbogstaver)

2. Ansøgningstekst

Disposition:

A. SAMARBEJDSPARTNERNE

A.1 Den danske organisation

Trianglen har arbejdet gennem sin nepalesiske partnerorganisation, ASK, i de seneste 5 år. Samarbejdet har udviklet sig meget positivt, og har bl.a. betydet, at ASK, som er hjemmehørende i Syangja distriktet i den vestlige del af landet syd for Phokara, nu også står for implementeringen af Trianglens aktiviteter i Kavre distriktet, der ligger øst for Kathmandu, en dagsrejse fra Syangja. Trianglen og ASK har gennemført en af CISU støttet partnerskabsaktivitet, som omfatter samtlige 23 støttede landsbyer i Syangja og Kavre, og som er afsluttet med udgangen af juni måned 2014. (Rapport og endeligt regnskab netop tilsendt)

Trianglen har været aktiv i Baluwapati Deupur VDC siden før foreningens officielle etablering i 2009. I dag omfatter aktiviteterne alle 9 landsbyer i VDCen, der alle har en dansk familie eller virksomhed, som hvert år bidrager med 5.000,- kr. til landsbyens udvikling. Gennem ASK er ansat en lokal koordinator, Dilman Tamang, som står for supervision og rapportering fra landsbyerne til de danske donorer. Trianglen er stærkt rodfæstet i området og har gode relationer til de lokale myndigheder og distriktet.

Organisationens erfaring og sammenhængen med det øvrige udviklingsarbejde

Trianglens støtte til landsbyerne har i stigende omfang været anvendt til landbrugsfaglige formål. Erhvervsmulighederne ligger alt overvejende indenfor landbrug og beslægtede aktiviteter, og der har derfor været udtrykt et klart ønske om, at de midler, som de danske donorer bidrager med, følges op af kvalificeret rådgivning. ASK og Trianglens konsulenter/frivillige har i et vist omfang kunnet levere denne rådgivning, men skal der ske et generelt løft, er et projekt som det her ansøgte nødvendigt.

Samarbejde med andre organisationer

Trianglen samarbejder med organisationer i Nepal på landbrugsområdet, herunder Helvetas Int., National Organic Agitation Board (NOAB), Organic World and Fair Future samt Gamcha Farm (drives af Søbygård). Desuden Biosa Danmark, som producerer økologiske gødningsstoffer i Nepal (under Danida Business Partnership) og Anamolbiu Co. Private Limited (Kvalitets såsæd til grøntsager). Derudover samarbejder Trianglen med Dhulikhel Hospital, Butterfly Foundation og hotelejerforeningen i Nagarkot, Nagarkot Naldum Tourism Development Committee.

Kvalifikationer hos relevante medlemmer/frivillige

I forhold til sektorfaglig viden er der i Trianglens arbejdende bestyrelse en del at trække på. Som medlem af Statens Økologiske Jordbrugsråd har Christian Kruse været med til at implementere lovgivning mv. her i Danmark og har stået for et antal miljø- og økologiprojekter i udviklingslandene, primært for Miljøministeriet (Danced) og CARE Danmark. Ulla Strøbech har bl.a. gennem sin stærke involvering i partnerskabsaktiviteten erhvervet sig et grundigt kendskab til landsbyerne i denne VDC. Gennem opbygning af lokaldemokrati og landsbyplanlægning har hun fået et klart indblik i, hvordan man i flere af landsbyerne prioriterer bedre landbrugsmetoder som led i udviklingen. Fra sine mange år som leder af MS's kontorer i Mozambique og Uganda har hun stor erfaring i organisering af landbefolkningen. Jakob Jespersen, som har arbejdet i Nepal i mere end 15 år, taler Nepali og har udgivet den mest læste bog om økologisk jordbrug i Nepal, vil som Konsulent/frivillig deltage i projektet. Det samme gælder Kristina Grosman Due, etnolog, p.t. Næstformand i Ulandsudvalget, Økologisk Landsforening, som har flere års erfaring med projektarbejde vedr. udvikling af landboorganisationer, anvendelse af deltagerbaseret metode i forhold til styrkelse af producentgrupper, monitorering og evaluering (jf. nedenfor i A. 2.)

A.2 Andre danske samarbejdspartnere (udfyldes hvis der er flere danske organisationer i en alliance)

Der planlægges et samarbejde og erfaringsudveksling med Ulandsudvalget, Økologisk Landsforening som har en flerårig erfaring med metodeudvikling, herunder især en aktiv brug af Farmer Family Learning Groups konceptet (FFLG). Ulandsudvalget i Økologisk Landsforeningen blev etableret i 2007 og et internationalt sekretariat blev oprettet i 2012. Ulandsudvalget har siden 2008 succesfuldt gennemført flere projekter til fremme af faglig organisering af små farmere og udvikling økologisk landbrugs- og havebrugsproduktion ved hjælp af FFLG-metodik. I samarbejdet planlægges at involvere Kristina G. Due (p.t. Næstformand i Ulandsudvalget) samt andre medlemmer af Ulandsudvalget, der har kompetencer på feltet.

Trianglen arbejder i Danmark og Nepal sammen med Karavane Rejser og Karavane World. Karavane Rejser besøger med mellemrum med et hold rejsende en af Trianglens landsbyer og sammen med Karavane World arrangerer Trianglen ophold i Nepal for praktikanter fra danske universiteter. Karavane Rejser er ikke tænkt som alliancepartner i projektet, men vil sende danske turister til projektområdet og dermed være med til at oplyse om projektet i Danmark. I et samarbejde med Karavane World vil projektet tilbyde danske universitetsstuderende praktikpladser indenfor jordbrugsfaglige og tilgrænsende studier, herunder "Risk and Disaster Management", hvor der allerede er anmeldt stor interesse.

A.3 Den lokale organisation

Trianglens lokale partnerorganisation, ASK, vil stå for implementeringen af projektet. ASK har gennem de sidste to år erhvervet sig godt kendskab til VDCen, ikke mindst som følge af den netop afsluttede partnerskabsaktivitet. ASK er godkendt af myndighederne til at arbejde i Kavre distriktet og ved den sidst afholdte generalforsamling i ASK i Syangja deltog 6 medlemmer fra landsbyerne herfra.

Erfaringer, kapacitet og kvalifikationer

ASK blev i sin tid etableret som en organisation af mindre farmere. Senere har den udviklet sig i mere social retning, men har fortsat dybe rødder i landbruget og 15 års erfaring i at organisere landbefolkningen. I bestyrelsen og blandt medarbejderne er der repræsenteret stor viden og erfaring om økologisk jordbrug, hvilket bl.a. har betydet, at ASK i september 2013 (med kontraktindgåelse i februar 2014) i konkurrence med 660 organisationer fik bevilget 2 millioner NPR af den nepalesiske stats "National Agriculture Research and Development Fund" til gennemførelse af et økologisk jordbrugsprojekt i 9 landsbyer i en VDC i Syangja. Udover den anerkendelse, der ligger heri, vil erfaringerne fra dette projekt være et værdifuldt input til projektet i Kavre.

Gennem årene har ASK gennemført en række projekter med relation til organisering af landbefolkningen og bæredygtige jordbrugsmetoder:

"Nursery Management", støttet af CARE Nepal, District Agriculture Office og District Forest Office i partnerskab med budget på 400.000 NPR.

"Vegetable Seeds and Fruit Plant Distribution", støttet af flere VDCer med et budget på 120.000 NPR.

"Highly Agriculture Conservation and Development", støttet af CARE Nepal, District Agriculture Office, IUCN og USAid med budget på 6 millioner NPR.

"Integrated Pest Management", støttet af District Agriculture Office og IUCN med et årligt budget på 300.000 NPR.

ASK's formand, Rukum Sharma har selv i mange år drevet et økologisk landbrug og vil være en af hovedkræfterne bag undervisningen af farmerne i Kavre. Rukum Sharma er uddannet i landbrugsteknologi fra "Technical Education and Vocational Training school of Government". Han har været drivkraften bag oprettelsen af det kooperativ, som han med sit økologiske landbrug selv er medlem af. Ved udformningen af vedtægterne for det her ansøgte projekts kooperativ vil en del herfra direkte kunne overføres. Det gælder bl.a. den forsikringsordning, der betyder, at de mest værdifulde produktionsfaktorer, som f.eks. bøfler og tunneldrivhuse, er forsikret gennem kooperativet i tilfælde af sygdom, atypiske vejrfænomener mm. Den initiale kapital for denne forsikringsordning er stillet til rådighed af en privat sponsor og indgår således ikke i det til CISU ansøgte budget. Dette gælder tilsvarende for den kreditordning, der giver bønderne mulighed for at opnå lån til den for det økologiske jordbrug nødvendige indretning af stalde til bøfler og køer.

ASK's kasserer, Chintamani Paudel, er som Rukum Sharma en vigtig ressourceperson, som projektet vil kunne trække på. Chintamani Paudel er uddannet i gennemførelse af baseline studier og udvikling af forretningsplaner for landbrugere på såvel husholdnings- som landsbyniveau.

Samarbejdsrelationer

ASK er en af de ledende organisationer i Syangja, idet Rukum Sharma også er formand for distriktets afdeling af Nepal NGO Federation. Tilsvarende er ASK's kasserer generalsekretær i Federation of Saving and Credit Cooperatives in Syangja District.

ASK er medlem af Nepal Youth for Climate Change Actions og NGOs Network for Climate Change in Nepal. Under ministeriernes distriktskontorer er ASK medlem af bl.a. komitéerne for agerbrug, husdyrbrug og skovbrug, hvor ASK arbejder for decentraliseringsprocessen og lokalsamfundenes ret til statslige ydelser. Desuden er ASK medlem af kønskomitéen under Children and Women Development Office.

Se i øvrigt vedlagte annex B

A.4 Samarbejdsrelationen og dens perspektiver

Der har, som også beskrevet i ansøgningen til partnerskabsaktiviteten, været kontakt mellem partnerne i mere end 10 år, og ASK er den første og eneste organisation, der har implementeret Trianglens program i Nepal. Der er mellem parterne indgået en samarbejdsaftale, som forventes at række langt ud i fremtiden. Partnerskabsaktiviteten har, jf. hensigten, styrket partnerskabet yderligere og kraftigt medvirket til at fremme gensidig forståelse af landsbysamfundets rolle i udviklingen af lokaldemokratiet. Et godt tegn på ASK's vilje til langvarigt samarbejde er accepten af også at stå for implementeringen i Kavre. Dette uanset det for ASK som lokal organisation i Syangja, meget langt fra Kavre, er en stor udfordring, såvel kulturelt som logistisk. Det er den daglige leder af ASK, der også har påtaget sig ansvaret for implementeringen af Trianglens program i de 23 landsbyer, som har en dansk donor tilknyttet. For ASK betyder det meget, at Trianglen i modsætning til mange projektafhængige organisationer arbejder ud fra en langsigtet strategi med tilstedeværelse i det samme område over en lang årrække.

Udvikling af relationerne mellem partnerne

Projektet skal ses som en naturlig opfølgning på de hidtidige aktiviteter, som er gennemført i fællesskab. Kerneaktiviteten i Trianglen er landsbysamarbejdet, som gennemføres direkte, åbent og effektivt. Her har ASK vist sig som en ideel partner. Næste led har været partnerskabsaktiviteten, hvor styrkelse af civilsamfundet gennem demokratisk baseret lokal planlægning og deltagelse i den offentlige debat har bidraget til både Trianglens og ASK's kapacitet på disse områder. Nærværende projekt er en naturlig videreførelse af styrkelse af landbrugsbaserede lokalsamfund, hvor der fokuseres på de rettigheder, som individuelt svage landbrugere har i forhold til at opnå en indtægt, som er tilstrækkelig til at brødføde familien. Fokuseringen sker ved en kombination af organisation og oplæring således at lokalsamfundet samlet står styrket i forhold til markedet og til de myndigheder, hvis ageren er afgørende for deres situation. For både ASK og Trianglen vil projektet bidrage til øget kapacitet gennem gensidig inspiration og vidensdeling, og dermed styrke relationen yderligere.

B. PROJEKTANALYSE

B.1 Hvordan er projektet blevet forberedt?

Målgruppens og deltageres involvering

Idéen til projektet er opstået som følge af ønsker fra lokalbefolkningen i landsbyerne. Hvert år indkalder landsbyens Triangel Komité beboerne til diskussion om, hvad de 5.000 kr. fra den danske donor skal bruges til. Idet hovedparten har deres udkomme fra landbrug, er et ofte fremført ønske uddannelse i bedre landbrugsmetoder eller i dyrkning af salgsafgrøder. I forbindelse med partnerskabsaktiviteten er komitéerne trænet i at gennemføre planlægning på landsbyniveau, og også her kommer det tydeligt frem, at man gerne vil producere mere givtige produkter til markedet, og i en række tilfælde, at man gerne vil gøre dette på fællesskabsbasis.

Fire af de ni landsbyer i VDCen har særligt fokuseret på dette område, og repræsentanter for ASK og Trianglen har derfor besøgt disse landsbyer med henblik på at få et mere kvalificeret billede af dette engagement. Møderne i landsbyerne, hvor omkring 60% af deltagerne var kvinder, viste klart, at

hovedparten af husholdningerne er interesserede i at omstille til mere bæredygtige produktionsformer og at det også er muligt at identificere "lead farmers", som vil gå foran i omstilling til økologisk drift.

ASK og Trianglens rolle i planlægningen

I forlængelse af partnerskabsaktivitetsworkshoppen i oktober 2013, som havde landsbyplanlægning og landbrugsudvikling som hovedtema, har ASK med bistand fra Rabin Bogati og med projektk teknisk rådgivning fra Trianglen udarbejdet vedlagte projektforslag, som løbende er revideret efter ovenstående møder og diverse konsultationer.

I januar 2014 var det opfattelsen hos Trianglen og ASK, at man var så langt i forberedelserne, at der var basis for at søge CISU om støtte til fælles færdiggørelse. Ansøgningen blev mødt med afslag, men med opfordring til genansøgning. Idet den fælles færdiggørelse nu er gennemført for egne midler med fokus bl.a. på de svagheder, som var nævnt i afslaget, ansøges nu om selve projektet.

De lokale myndigheder

Den 28. februar 2014 blev afholdt et møde mellem repræsentanter for VDCen, ASK, Trianglen og landsbykomitéer. Her var fra VDCen klar opbakning bag projektet og igen blev modellen med en kombination af farmers groups og kooperativ anbefalet. Kooperativer har stor bevågenhed i landbrugsministeriet, hvor man har et økologisk jordbrugs departement, og fungerer kooperativet godt, kan man søge op til 3 millioner NPR fra regeringen.

Specifikke undersøgelser

En undersøgelse har vist, at der er et ønske blandt hotel- og restaurationsejere i turistbyen Nagarkot om at handle med de lokale bønder i stedet for at transportere frugt og grønt op fra Kathmandu-dalen, hvor det dyrkes i et forurenede miljø med stor anvendelse af pesticider og kunstgødning. Man vil gerne promovere Nagarkot som økologisk og er villig til at betale en merpris på 20%.

Generelt viser beregninger, at økologiske varer på de relativt få markeder, hvor de findes, sælges til en merpris på gennemsnitlig 15%. Imidlertid indikerer interviews med hotelejerne i Nagarkot, at 30% af deres samlede udgifter går til indkøb af grøntsager, men at halvdelen heraf går til transportomkostninger, hvorfor en vis merpris på det lokale marked absolut er acceptabel.

Opgørelse af forbrug af grøntsager i de til projektet knyttede hoteller samt krav til dyrkningskapacitet er foretaget.

Tilsagn fra de involverede hoteller er indhentet og fremsendes i særskilt mail.

B.2 Hvilken sammenhæng indgår projektet i?

Geografiske, politiske, sociale og kulturelle forhold

Projektområdet, Baluwapati Deupur VDC, strækker sig fra hotelbyen Nagarkot ned over dalene mod nord og øst, fra 2.000 meter over havet til ca. 1.300 meter. Størstedelen er terrasseret og dyrket, mens de stejle skråninger ligger hen med krat og småskov. Jorden er rimelig frugtbar og på nær nogle få måneder om foråret er der tilstrækkelig vand til dyrkning. Nogle områder har dog vandingsmuligheder hele året.

Befolkningen er rimelig homogen, idet hovedparten er Tamang og ca.5% dalitter (varierer dog en del fra landsby til landsby). Området er som følge af den centrale beliggenhed tæt ved hovedstaden ikke i samme grad som yderområderne ramt af de unges udrejse til de arabiske lande, men alligevel bidrager indkomsten herfra betydeligt til økonomien.

Landbruget er dog fortsat afgørende for de fleste husstandes økonomi og helt dominerende når det kommer til beskæftigelsen i landsbyerne. Der er stort set tale om subsistenslandbrug med meget ringe udveksling af produkter og penge. Typisk dyrkes der ris en gang om året, efterfulgt af majs, hvede, hirse, millet eller kartofler. På kanten af risterasserne ofte bønner. Tæt ved huset en mindre køkkenhave. Arealerne er små, typisk omkring ½-1½ hektar, og produktionen rækker ofte ikke til familiens behov. Husdyrholdet indskrænker sig til nogle få geder, høns, en bøffel og eventuelt en eller to køer. En forudsætning for at indgå i projektet er, at man som minimum har en bøffel, hvilket også helt generelt er tilfældet.

Det nuværende landbrugssystem giver fuldt arbejde til familien i korte perioder omkring plantning, såning og høst, men efterlader den med meget lidt at udrette det meste af tiden. Ofte forsøger navnlig mændene at få arbejde som daglejere i disse perioder, selvom det sker til en meget lav løn.

Forholdene på nationalt plan

Generelt og i flere af de berørte ministerier er der en stigende erkendelse af, at dyrkningsjorden i store dele af landet gradvist udpines ved brug af de metoder, der praktiseres i dag. De topografiske forhold

sammenholdt med de mere ustabile klimatiske betingelser gør billedet endnu mere dystert, og der er derfor fremlagt en lang række politiske anbefalinger for at vende udviklingen. Landbrugsministeriet har som nævnt etableret et departement for økologisk jordbrug, og i erkendelse af, at hovedparten af de sårbare jorde drives af småbønder, gør man meget for at opildne husholdningerne til at slå sig sammen i grupper og kooperativer.

Lokale myndigheders og andre organisationers indsats

De lokale myndighederne har indtil nu primært beskæftiget sig med de mere produktive landbrugeres situation, og der er ingen organisationer eller andre donorer, som bredt har taget opgaven vedrørende subsistensfarmernes vilkår på sig.

Med organisationen i farmers groups og kooperativ vil der imidlertid fra distriktet være adgang til ikke blot registrering, men også teknisk og eventuelt økonomisk bistand.

B.3 Problemanalyse

Hovedproblemet

Hovedproblemet er, at den enkelte familie, som lever af landbrug, står i en situation, hvor det nuværende produktionssystem ikke giver den ringeste udsigt til ved egen hjælp at komme ud af fattigdommen, samtidig med, at der i det nepalesiske samfund ikke er tradition for at organisere sig med henblik på samlet at skabe merværdi og udvikling.

Dernæst er problemet, at landbrugsjorden i Nepal gradvist udpines ved ensidig dyrkning af monokulturer kombineret med stigende anvendelse af industrielt fremstillede letopløselige gødningsstoffer. Konsekvensen er ringere udbytte på sigt og øget risiko for jorderosion og altødelæggende jordskred. En risiko, som vil øges med de ekstreme vejrforhold, som klimaforandringerne formentlig vil føre med sig.

Årsagerne til problemet

Årsagerne til problemerne bunder naturligvis i de meget små jordtilliggender, som den enkelte familie råder over, men i høj grad også i sociale og kulturelle forhold. Det nepalesiske samfund er stærkt opdelt for så vidt angår køn, kaste, etnicitet og alder. Etablering af samarbejde på tværs af disse skel kommer kun meget langsomt indefra i samfundet. Civilsamfundet udviser derfor ikke den styrke, som det rettelig burde have, hverken i forhold til mobilisering af egne ressourcer eller i relation til de myndigheder, som burde agere på dets vegne.

Årsagerne til udpiningen af jorden ligger i kombinationen af relativt let tilgængeligt kunstgødning og manglende viden om bæredygtigt landbrug efter økologiske principper, herunder håndtering af husdyrgødning og kompost, sædskifte, blandingsafgrøder, fodertræer mm.

Hvilke årsager vil projektet afhjælpe

Størrelsen af jordlodderne kan projektet i sagens natur ikke gøre noget ved, men intensiteten, hvormed de dyrkes, vil gennem projektet blive voldsomt forøget. Som nævnt er der et arbejdskraftoverskud i store dele af året i det nepalesiske landbrug. Dette i kombination med mere intensiv dyrkning af høj kvalitets salgsafgrøder vil kompensere for de begrænsede arealer.

Helt essentielt er det imidlertid, at der gennem projektet skabes et sammenhold, der gør det muligt at organisere produktionen, involvere de ledige ressourcer, organisere indkøb, bearbejdning, transport, opbevaring og salg på en hensigtsmæssig måde, og samtidig være talerør for hele lokalsamfundet. Her er tale om en lang række praktiske udfordringer i forhold til markedet, men i høj grad også om at skabe en platform for præsentation af de vilkår, der gælder for den fattige landbefolkning.

Organiseringen af civilsamfundet vil have den flerdobbelte funktion at forbedre det enkelte medlems levevilkår, skabe et indre sammenhold med mindre fokus på diskrimination, vise et eksempel til efterfølgelse og advokere for opmærksomhed om den fattige landbefolkningens levevilkår.

Kvinder og mænds roller, behov mv

Projektet henvender sig generelt til alle husstande i de fire landsbyer, og da både større børn og raske ældre bidrager til forsørgelsen, til hovedparten af befolkningen.

Det har ved analysen af projektet været diskuteret, om man ved fokusering på bæredygtige landbrugsmetoder og intensiv grønsagsdyrkning ændrede ved arbejdsbyrden mellem kvinde og mand og mellem børn og voksne.

Traditionelt er der en arbejdsdeling i det nepalesiske landbrug, der tilsiger, at det f.eks. er manden, der står for pløjningen, mens kvinden høster risen.

Idet der i dette projekt er tale om nye arbejdsopgaver og nye beslutninger, vil kønsspørgsmålet have høj prioritet. Som det er tilfældet ved valget til Triangel-komiteerne vil der være fokus på en rimelig fordeling af mænd og kvinder ved valg til bestyrelser for farmers groups og ved udpegning af lead farmers.

B.4 Interessentanalyse

Organisationer, institutioner, myndigheder og grupper

I forbindelse med fortalervirksomhed for politisk bevågenhed og udbredelse af bæredygtigt landbrug vil projektet udnytte de kontakter, der allerede er skabt mellem Trianglen, ASK og organisationerne nævnt under punkt B.1. Se i øvrigt bilag 1, organisationsdiagram. Som det fremgår er en række lokale og distrikts myndigheder meget villige til at deltage i projektet.

Uanset den manglende statslige regulering af markedet for økologiske produkter, er der en del organiserede aktører på området, men oftest er der tale om enkeltproducenter med et nært forhold til kunderne. Projektet vil derfor primært bidrage med erfaringer i forhold til organisering af bønderne i landsbybaserede farmer groups og kooperativer dækkende økologiske farmere på tværs af landsbyskel og de muligheder, der herigennem er for styrkelse af civilsamfundet.

Såvel farmer groups som kooperativer er kendte og lovfæstnede institutioner i Nepal, og projektet vil arbejde inden for disse rammer og ikke medvirke til dannelse af parallelorganisationer.

Udviklingsprojekter skal i Nepal godkendes af Social Welfare Council. Idet ASK er medlem her, anses godkendelsen for en formalitet. På lokalt niveau er VDC og distrikt de væsentlige myndigheder. VDCen er som nævnt meget positiv indstillet overfor projektet, og man påregner ikke problemer af nogen art i forbindelse med distriktets godkendelse af farmer groups og kooperativ. ASK er godkendt til at arbejde i distriktet og formanden, Rukum Sharma, har som formand også for NGO Federation i Syangja distriktet gode muligheder for at pleje relationer til øvrige distrikter.

Der har i forbindelse med forundersøgelserne til projektet været udvist en vis interesse fra de politiske partiers lokale repræsentanter, men også herfra har der været tale om generel opbakning.

Idet hoteller og restauranter hidtil har købt ind hos fjernere liggende, større producenter i Kathmandu dalen, vil den lokale leverance af økologiske produkter ikke konflikte med allerede eksisterende lokale leverandører.

C. PROJEKTBEKRIVELSE

C.1 Målgruppe og deltagere

Indsatsens målgruppe er ca. 6592 mennesker, der bor i de 9 landsbyer i VDC'en. De direkte involverede i projektet er husholdningerne i de 4 af landsbyerne som særligt har fokuseret på ønsker om forbedrede landbrugsmetoder: Garigaon, Haledegaon, Sathikurigaon og Makaibarigaon.

Befolkningen er etnisk domineret af Tamang med 65%, kasteløse Dalitter 5,4% og resten andre etniske grupper som Newari og Gurungs. Der synes ikke at være etniske problemer, men under de settlement level planning ASK og Trianglen gennemførte i oktober 2013 valgte flere landsbyer at få kursus i Social Awareness. Bag det ønske gemmer dig sig en tilkendegivelse der peger i retning af uligheder hvad angår indkomst, etnisk baggrund, køn og alder, og i sidste ende magtstrukturer. Det er for tidligt til at ASK har lavet sådanne kurser, men under dette projekts forløb vil det indgå som opmærksomhedspunkt. Målgruppens adgang til indflydelse på landbrugsprojektet er vigtig og ASK vil sørge for ved dannelse af grupper at der bliver vertikale strukturer hvor alle kan blive hørt, og senere i projektføreløbet at repræsentanter fra grupperne er med i styregruppen.

Idet landsbybefolkningen generelt må betragtes som marginaliseret i relation til vækst og indflydelse i samfundet, er det projektets klare målsætning at involvere alle interesserede. Det er oplagt, at familier, der har et vist jordtilliggende til deres hus og ejendom, er en væsentlig del af målgruppen, men i tråd med Trianglens principper og øvrige aktiviteter i landsbyerne er det vigtigt også at involvere de jordløse og meget

fattige. I forhold til de traditionelle kornafgrøder, som primært anvendes i husholdningen, indebærer dyrkning af økologiske grøntsager til markedet ikke kun en væsentlig forøgelse af omsætningen økonomisk, men også krav om langt større arbejdsindsats. Der vil derfor være behov for at tiltrække arbejdskraft også udenfor de gængse plantings- og høstperioder, hvor ledigheden er størst. I forlængelse af den stedfundne prioritering af Trianglens midler gennem det seneste par år vil der i den forbindelse være særligt fokus på husstande med en enlig kvindelig forsørger.

ASK har jf. tidligere opnået særdeles gode relationer til befolkningen gennem kapacitetsopbygning af landsbykomiteerne med henblik på at udføre settlement level planning og public social audits sammen med Village Development Committee i lokalområdet og er også godkendt og respekteret af de lokale myndigheder. Se 1. marts 2014 Statusrapport til CISU journal nr. 12-1223-PA-Sept samt endelig rapport, indsendt medio december 2014.

C.2 Projektets målsætninger og succeskriterier (indikatorer)

Det overordnede mål for projektet er:

Økologiske kooperativ og bæredygtige landbrugsgrupper i 4 landsbyer i Baluwapati Deupur Village Development Committee, Nagarkot, Kavre district, praktiserer og advokerer for klimaresistente økologiske og bæredygtige dyrkningsmetoder i netværk med ligesindede organisationer i Nepal.

De konkrete mål er:

- 1) at landbrugsgrupper i de 4 udvalgte landsbyer i Baluwapati Deupur VDC organiserer sig og udvikler intensivt bæredygtigt havebrug/landbrugsproduktion med henblik på salg af grøntsager.
- 2) Et økologisk landbrugskooperativ i Baluwapati Deupur Village Development Committee, Nagarkot area, Kavre distrikt producerer og afsætter med fortjeneste økologisk og klimaresistente dyrkede grøntsager
- 3) Udbygget fortalervirksomhed til fordel for lokal fødevarerproduktion, der er baseret på anvendelse af klimaresistente, økologiske produktionsmetoder der både muliggør udnyttelse af jordressourcer på bæredygtig vis og reducerer fattigdom ved at skabe øget indtægt via et intensivt havebrug på små jordarealer

Succesindikatorer for 1) vil være øget produktion fra bæredygtige havebrug og rentabelt salg, 2) økologisk kooperativ producerer og afsætter økologiske grøntsager til hotellerne i Nagarkot, og for 3) netværk etableret med lignende grupper/organisationer udenfor distriktet; at grupperne bliver kendt af beslutningstagere; bidrager til debat i aviser og lokalradio; hotelejerne markedsfører deres brug af økologiske produkter og advokerer for økologisk landbrug i distriktet og til turister nationalt og internationalt.

Kilder til indsamling af informationer: baseline survey generelt og til 1) rapporter og interviews med bønder i de fire landbrugsgrupper i landsbyerne for at verificere antallet af medlemmer og tal for produktion før og efter og bæredygtighedsgrad i forhold til baseline survey, interview af hotelejerne, 2) rapporter fra review workshops, interview, antal af medlemmer i kooperativ, produktion før og efter træning og hotelejerens opkøb, aftaler med hotelejerne, 3) interview med lignende netværk af økologiske dyrkere og beslutningstagere, monitorering af lokale og nationale medier.

Det er vigtigt at understrege, at der med dette projekt er tale om en fattigdomsforebyggende indsats, idet udbredelse af økologiske dyrkningsprincipper, eller blot nogle af dem, vil medvirke til at standse den degradering af dyrkningsjorden i Nepal, som på relativt kort sigt kan få meget alvorlige konsekvenser for landbefolkningen.

Afsætning af økologiske fødevarer sker hovedsagelig til Kathmandu, hvilket ikke vil være oplagt marked for Kavre landbrugerne. Dette problem løses i nærværende projekt ved en forhåndsftale med hotelejerne i Nagarkot om aftagning af produkterne. Et marked, som etableres gennem gensidige aftaler, gensidig kontrol, fælles fortalervirksomhed og – forventeligt – øgede indtægter på begge sider. Projektet vil dermed demonstrere, at er der et marked, er det muligt at producere på en bæredygtig måde, hvis man på landsbyplan organiserer sig med henblik på produktion, forarbejdning og afsætning.

C.3 Resultater (outputs) og projektaktiviteter

Vedr. mål	Forventede resultater	Aktiviteter
Til opfyldelse af mål 1 Landbrugsgrupper i de 4 udvalgte landsbyer i Baluwapati Deupur VDC Nagarkot area, Kavre distrikt udvikler intensivt bæredygtigt havebrug/ landbrugsproduktion med henblik på salg af grøntsager	1.1 Fire landbrugsgrupper med ca 100 medlemmer etablerede med bæredygtig produktion og demokratiske strukturer og vedtægter	1.1.1 Workshops med ASK og landbrugsproducenter til identifikation af grupper, deres dannelse samt etablering af formål og regler for ledelse af grupperne. 1.1.2 Registrering af grupperne i "District Agriculture Office" og "District Livestock Development"
	1.2 Fire landbrugsgrupper trænet i principper og metoder for bæredygtigt og økologisk landbrug	1.2.1 Træning i: *brug af animalske gødning og gylle *produktion af kompost og flydende gødning/gylle * jordforbedring og såsæd * forbedret køkkenhavebrug *indsamling og anvendelse af input fra hotellernes køkkenaffald til kompost * kommerciel økologisk grøntsagsproduktion * agro-forestry

<p>Til opfyldelse af mål 2 Et økologisk landbrugs kooperativ i Balawapati Deupur village Development Committee, Nagarkot area Kavre distrikt producerer og afsætter med fortjeneste økologisk og klima resistente dyrkede grøntsager</p>	<p>2.1 Økologisk Kooperativ organiseret og Farmers Field Schools etableret i 4 landsbyer</p>	<p>2.1.1 * Lead farmers fra fire landbrugsgrupper etablerer økologisk produktions og afsætnings kooperativ med støtte fra ASK</p> <p>*Lead farmers organiserer med støtte fra ASK, Farmers Field Schools (FFS) *Støtte til lead farmers brug af gødning fra egen gård *Etablering af agro-forestry demonstrationsmark</p>
	<p>2.2. Systemer til input til landbrug identificeret</p>	<p>2.2.1 Planlægge og effektuere nødvendige input som frø, økologisk pesticider, lån til økologisk grøntsagsproduktion samt lån til etablering af stalde med gødningsopsamling samt drivhuse til tomatproduktion</p>
	<p>2.3 Produktion og høst af økologisk grøntsagsproduktion er gennemført med godt udbytte (i 2016, 2017,2018)</p>	<p>2.3.1 Første høst af økologiske grøntsager forventes i begyndelsen af 2016</p>
	<p>2.4 Et solidt netværk etableret af 4 bæredygtige landbrugs grupper og det økologiske kooperativ</p>	<p>2.4.1 Løbende erfaringsudveksling og gensidig læring mellem landbrugsgruppe v. brug af Farmers Fields School og Farmer Family Learning Groups.</p>
	<p>2.5 Produkter er afsat på økonomisk bæredygtigt grundlag</p>	<p>2.5.1 Forberede hotelejere på at koordinere opkøb af økologiske grøntsager. *Træning af kooperativ og landbrugsgrupper i marketing, opkøbers rolle, mulighed for salg direkte fra kooperativet. * Inspiration fra FAO Farm Business School Handbooks om entrepreneurial skills gennem deres "learning by doing" metode.</p>
	<p>2.6 Økologiske kooperativ har økonomisk bæredygtige aftaler med lokale hoteller, restauranter og andre opkøbere</p>	<p>2.6.1 ASK og kooperativ forbereder hotelejerne på at koordinere opkøb af økologiske grøntsager. *Retningslinjer for prisfastsættelse. *Koordinere mellem dyrkerne og hotellerne.</p>

	2.7 Udkast til autonomt, deltagerbaseret system for kontrol med overholdelse af økologiske produktionsprincipper, krav til kvalitet, leverancer, priser m.v. er etableret	2.7.1 Med bistand fra ASK starte udformning af retningslinjer for overholdelse af økologiske principper, prisfastsættelse, krav til kvalitet og mængde mv.
Til opfyldelse af mål 3: Udbygget fortalervirksomhed til fordel for lokal fødevarerproduktion, der er baseret på anvendelse af klimaresistente, økologiske produktionsmetoder der både muliggør udnyttelse af jordressourcer på bæredygtig vis og reducerer fattigdom ved at skabe øget indtægt via et intensivt havebrug på små jordarealer.	3.1 Baluwati Deupur VDC netværk tilknyttet et større netværk og organisationer udenfor VDCen	3.1.1 Besøg og udveksling mellem økologiske dyrkere i Kathmandu, Bakhtapur og Dhulikhel 3.1.2 Introduktion til centre for opkøb af økologiske varer og Fair Trade i Kathmandu og Bakhtapur
	3.2 Det økologiske kooperativ og landbrugsgrupperne er engageret i kritisk offentlig debat om landbrugspolitik og advokerer bredt for bæredygtig og økologisk produktion	3.2.1 ASK og kooperativ udarbejder kommunikationsstrategi for landbrugspolitikker og deltagelse i offentlige debatter
	3.3 Kommunikations planer og aftaler med lokalradiostationer og presse på plads og i funktion.	3.3.1 Opsøgning af lokalradioer og lokalpresse for at lave aftaler om informations og fortalervirksomhed

C.4 Strategi: Hvordan hænger projektet sammen?

Projektet gennemføres i Baluwapati Deupur VDC i Kavre distrikt. Trianglen har arbejdet i VDCen i mere end 4 år, og på baggrund af de enkelte landsbyers ønsker til forbedring af levevilkårene er 4 af de 9 landsbyer i VDCen valgt til at deltage i dette projekt. Kriteriet for udvælgelsen har været, at en fælles indsats i landsbyen for forbedrede landbrugsmetoder er prioriteret blandt opstillede udviklingsmål, jf. Pkt. B 1.

Organisering af civilsamfundet.

I hver af de 4 landsbyer etableres grupper på mindst 25 småbønder og landarbejdere med interesse for at overgå til mere bæredygtige produktionsformer, eventuelt egentligt økologisk jordbrug. Disse "Farmers groups" vil blive registreret i "District Agriculture Office" og "District Livestock Development Office". Grupperne kan herefter modtage teknisk bistand og statslige subsidier.

Grupperne vælger en bestyrelse på 7-9 medlemmer, som udpeger 5-10 landbrug, hvor familien er indstillet på at omlægge en del af jorden til økologisk drift. Disse landbrug indgår i et kooperativ for de 4 landsbyer, som med sine 25-35 medlemmer vil koordinere produktion og afsætning af økologiske produkter. Kooperativet etableres i henhold til "Cooperatives Act 2048 (1992), An Act made to provide for the Cooperative Associations and Societies".

Et medlem af hver af de fire grupper i kooperativet udpeges som "lead farmer". Kooperativet ansætter tre personer til at stå for indkøb, afregning og salg af produkterne. Under hotelejernes forening udpeges to medlemmer, som indgår i projektets styregruppe, og i samarbejde med kooperativets indkøbere med henblik på planlægning af produktion og leverancer, kvalitetskontrol mv.

Projektets indvirkning på fattige og marginaliserede

Forundersøgelserne til projektet har vist, at der i landsbyerne er en generel erkendelse af, at de nuværende dyrkningsformer hverken økonomisk eller miljømæssigt er bæredygtige. Idet landbruget er den vigtigste indtægtskilde og den altdominerende beskæftigelse, er der et klart ønske om en fælles indsats for at øge produktiviteten, standse udpiningen af jorden og med tiden forøge dyrkningspotentialet. Idéen bag projektet er derfor med de økologiske bønder som spydspidser generelt at forbedre produktionsmetoderne, således at der sker et generelt løft i indtægts- og levevilkår på kort og navnlig langt

sigt. Projektets mål er ikke, at alle landbrug i de 4 landsbyer skal omstilles til økologisk drift, men at man ved demonstration af økologiske dyrkningsmetoder kombineret med oplæring i simple teknikker vedrørende kompostering, håndtering af husdyraffald mm bidrager til en bæredygtig produktionsform.

Der er i landsbyerne ingen forventninger til, at den nuværende form for landbrug kan bringe folk ud af fattigdommen. Med meget små arealer og traditionel dyrkning af ris med en efterfølgende afgrøde af majs, millet eller kartofler, er der kun i ganske få tilfælde tale om salg til markedet. Produktion af salgsafgrøder som grøntsager, tomater og ingefær kan forøge omsætningen 10-20 gange, men kræver dyrkningsmetoder, der i højere grad tilgodeser jordens bonitet. Derudover er der et væsentligt større forbrug af arbejdskraft, hvorfor projektet også vil have en positiv indvirkning på de jordløse og fattigstes beskæftigelsesmuligheder.

Hovedelementerne i projektet

Efter etablering af projektorganisationen, jf. pkt. D.1, opfordres Triangel komitéerne i de fire landsbyer til at indbyde husholdningerne i landsbyen til at deltage i "farmers group". Det er for den enkelte husstand ikke forbundet med forpligtelser, men som medlem vil man kunne modtage oplæring i bæredygtige landbrugsmetoder fra projektet og eventuelt også fra distriktet.

Grupperne lader sig registrere under distriktsmyndighederne og vælger en bestyrelse på 7-9 medlemmer. Efter distriktets godkendelse udpeges 5-10 farmere, som på forhånd har tilkendegivet at ville omlægge en del af deres areal til økologisk drift.

Disse farmere indgår som nævnt i et kooperativ omfattende alle fire landsbyer. Projektet vil tilbyde intensiv uddannelse i økologiske jordbrugsmetoder og vil bistå kooperativet med planlægning af produktion og afsætning i samarbejde med repræsentanter for hotelejerforeningen. Aktiviteterne gennemføres af projektets to ansatte med deltagelse af eksperter fra ASK. Besøg hos økologiske farmere i Syangja, Bakhtapur og Dhulikhel vil indgå i uddannelsen.

Forundersøgelserne til projektet har vist, at det i modsætning til, hvad der er gældende i de fleste lande, hvor økologisk jordbrug er reguleret, er accepteret, at det på den enkelte ejendom kun er en del, der dyrkes økologisk. Accepten deles af såvel bønder som hotelejere, som alle er enige om, at den gensidige kontrol lokalt sammenholdt med de nære relationer, som deltagelse i grupper og kooperativ fører med sig, er tilstrækkelig garanti for, at de dyrkningsmæssige forskrifter overholdes.

Projektet vil i samråd med farmers group udvikle de kriterier, der skal være afgørende for udpegning af "lead farmer". Der vil være tale om kriterier i forhold til personens innovative evner ud fra, hvad vedkommende allerede har præsteret, hans/hendes uddannelse, hvor evnen til at læse og skrive samt generelle kommunikative evner vil være betydende, ejerskab til et tilstrækkeligt stort jordtilliggende, som gerne må være centralt placeret i det område, landsbyen dækker, og endelig som måske det vigtigste, i besiddelse af social accept i landsbyen.

Det er erfaringen i ASK, at udpegning af lead farmer aldrig giver anledning til problemer. Ofte vil der i landsbyen være en ildsjæl, en bonde, som med sine idéer allerede har vist vejen, eller en særligt respekteret person, som nyder generel tillid, og der vil ofte allerede inden det første formelle møde med projektet uformelt være en person udpeget.

Lead farmer vil gennem projektførelsen - og forhåbentlig og så efter dets afslutning - være tillagt følgende opgaver:

- Lead farmers gård vil, jf. idéerne bag "farmers field school", blive udviklet som demonstrationsbrug i forhold til de øvrige deltagere i projektet samt den del af gruppen, som påtænker på et senere tidspunkt at overgå til økologisk dyrkning. Hermed være ikke sagt, at samtlige de 20 slags grøntsager, som er efterspurgt af hotelejerne, skal dyrkes her, men de grundlæggende økologiske metoder skal praktiseres og videreformidles. Det gælder i særlig grad systemer til håndtering af husdyrgødning, komposteringsteknikker, samdyrkning af forskellige afgrøder, herunder agroforestry, fabrikation og anvendelse af økologiske pesticider samt genanvendelse af husholdningsaffald mm.
- Lead farmer vil være inspirator for den øvrige gruppe og rådgive ud fra sine erfaringer og den viden, som han/hun gennem projektet erhverver sig.
- Lead farmer vil repræsentere landsbygruppen i bestyrelsen for kooperativet og således være det daglige bindeled mellem de beslutninger, der træffes i kooperativet, og de informationer, der tilgår

det, og landsbygruppen. Idet der kun vil afholdes halvårlige generalforsamlinger i kooperativet vil lead farmer også være gruppens talerør her, hvor forslag og klager mv kan formidles.

- Som en ekstrem vigtig og vanskelig opgave vil lead farmer i tæt samarbejde med projektets og kooperativets ledelse medvirke ved implementeringen af planen for produktionen af grøntsager i forhold til mængde, kvalitet, leveringstidspunkt mv. Projektets store udfordring er med det givne marked at sikre leverancer over året af alle efterspurgte grøntsager i mængder og kvalitet svarende til i mindste fald at kunne dække de involverede hotellers behov. Den overordnede planlægning heraf foregår i samspil mellem bestyrelsen af kooperativet og projektets ledelse, men når det kommer til de dyrkningsmæssige implikationer, har lead farmer en afgørende rolle.

Det er vigtigt at pointere, at lead farmer ikke på nogen måde er involveret i kooperativets opkøb af produkter fra de deltagende bønder og salg til hotellerne. Vurdering af de frembragte produkter i forhold til kvalitetskategori, pris, leveringstidspunkt mv ligger hos de af kooperativet ansatte og ansvaret i sidste ende hos bestyrelsen. En skarp adskillelse mellem den landbrugsfaglige rådgivning og det konkrete samarbejde på landsbyniveau på den ene side, og det økonomiske og afsætningsmæssige aspekt på den anden, er afgørende for projektets succes.

Efter at være udpeget vil lead farmers indgå i oplæringsforløb på to niveauer:

1. lead farmers vil blive tilbudt to kurser i Syangja. "In-situ training on organic farming, cooperative operation, group mobilization and business plan development". Der er tale om kurser, som ASK med stor succes har gennemført i en lang række tilfælde, og hvor der i det andet kursusforløb er tale om opfølgning på de erfaringer og problemer, som måtte være affødt af det første.
2. Oplæring i lokalområdet ved ressourcepersoner fra ASK, distrikt og tilknyttede eksperter, organisationer og virksomheder i Kathmandudalen samt danske konsulenter.

På aftagersiden udgør de deltagende hoteller en tilsyneladende homogen gruppe, som på trods af den interne konkurrence om kunderne ser en oplagt fordel ved at stå sammen om lanceringen af Nagarkot som et udflygts- og turistmål, som ikke kun byder på udsigt til Himalaya og frisk luft, men også lokalt produceret økologiske måltider. Projektet vil bistå hoteller og restauranter med informationsmateriale, der beskriver såvel samarbejdet og deltagelsen i kooperativet som idéen bag den økologiske bæredygtige produktionsform og den fødevarer kvalitet, som er resultatet. Som nævnt lægges der fra hotelejernes side stærk vægt på forsyningsikkerheden over året af så mange af de tyve efterspurgte grøntsager, som muligt, men i modsætning til, hvad der normalt er gældende på markedet, langt mindre vægt på ensartethed og udseende af produkterne. Som udtrykt på et af møderne, "så vælger køkkenchefen produkterne med munden og ikke med øjnene".

Kvinder og mænds lige deltagelse

Projektet henvender sig i udgangspunktet til samtlige husstande i de fire landsbyer og inkluderer således både kvinder og mænd og familien som helhed.

Som nævnt vil det økologiske og bæredygtige jordbrug kræve en væsentlig større manuel arbejdsindsats, idet såvel fremskaffelse og håndtering af gødningsstoffer som plantebeskyttelse og intensiv dyrkning gennemføres uden anvendelse af kemiske hjælpepestoffer.

Projektet sigter derfor mod at inkludere fattige og jordløse i produktionen. Idet mændene ofte vil søge arbejde udenfor landsbyen, vil det i praksis primært være kvinder, som får gavn af de øgede beskæftigelsesmuligheder.

Fortalervirksomhed

Afgørende for projektets succes er muligheden for at organisere bønderne i grupper og kooperativ samt vilkårene for økologisk landbrug. Centralt i projektet er at samordne bønderne i grupper, opbygge deres organisatoriske kapacitet samt at udvikle vilkårene for økologisk landbrug.

Organisation

Organisation af civilsamfundet, nuværende lovgivning og regulering

Den for dette projekt relevante regulering af organisering af civilsamfundet findes i lov om kooperativer, *Cooperatives Act*, af 15. maj 1992 med tilføjelser af 10. august 2000 og 6. december 2000.

Loven åbner mulighed for dannelse af forskellige former for kooperativer med henblik på økonomisk og social udvikling blandt særligt bønder, lavindkomstgrupper, jordløse og arbejdsledige. Kooperativer kan

ifølge kap. 2, §3 etableres på 5 niveauer, lokal-, sektor-, distrikt-, central- eller nationalt niveau. På det præliminære, lokale niveau kræves mindst 25 personlige medlemmer.

Godkendelse af kooperativer på lokalt niveau er uddelegeret til distriktsmyndighederne og sker ved ansøgning om registrering, vedlagt vedtægter for kooperativet. Af vedtægterne skal det bl.a. fremgå, at alle medlemmer også er berettiget til deltagelse i generalforsamlingen, at der her skal udpeges en bestyrelse samt en regnskabskomité bestående af 3 medlemmer, inklusiv en koordinator.

Planlagt fortalervirksomhed

Kooperativsystemet er dybt rodfast i det nepalesiske samfund, og der skønnes umiddelbart ikke at være behov for at advokere for ændringer. Loven indeholder i kap.2, §6 en række muligheder for myndigheden for at nægte registrering, men så vidt det kan bedømmes, vil det i projektet foreslåede kooperativ ikke støde på vanskeligheder i så henseende.

I lovens kap.2, § 10 nævnes muligheden af, at kooperativet kan blive medlem af en sammenslutning af kooperativer i distriktet, såfremt formål og vedtægter for de enkelte kooperativer stemmer overens. Opstår denne mulighed, vil den selvsagt blive udnyttet med henblik på styrkelse af fortalervirksomhed.

Økologisk jordbrug

Situationen generelt i Nepal

I løbet af de seneste 10-15 år er der konstateret en væsentlig stigning i efterspørgslen efter økologisk dyrkede produkter, navnlig fra den voksende købedygtige befolkning. Efterspørgslen retter sig primært mod grøntsager, som i stigende grad markedsføres af private virksomheder – *Organic Village, Kheti Bazaar, Organic World, Fair Future* – som arbejder i partnerskab med bønder i forskellige dele af landet og sælger gennem højprofilerede forretninger i Kathmandu-dalen, Pokhara og andre turistområder. Produktionen sker på de omkring 28.000 ha, som er certificeret som økologiske, og som omfatter såvel dyrkede arealer som arealer, hvor der sker indsamling af vildtvoksende planter. Herudover er der et stort antal producenter, som uden at være certificerede afsætter produkterne lokalt på grundlag af opbygget tillid i en fast kundekreds. Ved siden af hjemmemarkedet er der en stigende eksport af økologiske produkter. I store dele af Nepal har der aldrig været anvendt kemiske gødningsstoffer og pesticider, og med alle klimatiske zoner repræsenteret har landet et stort potentiale for yderligere udvikling af sektoren.

Det lovmæssige grundlag

Den i 2004 formulerede *National Agriculture Policy* omfatter bestemmelser om støtte til økologisk jordbrug og certificering af økologiske produkter. Der er særlige bestemmelser om støtte til certificering og standardisering af eksportafgrøder produceret på certificerede arealer. Desuden en lang række guidelines og procedurer relateret til økologisk jordbrug. Lovgivningen er fulgt op med *National Technical Standards and Guidelines for Organic Production and Processing System*, som blev vedtaget af regeringen i marts 2009. Implementeringen heraf sker gennem *National Organic Agriculture Accreditation Body (NOAAB)* og *National Coordination Committee for Organic Agriculture Production and Processing System (NCCOAPPS)*. De nationale standarder for økologisk jordbrug er i 2012 suppleret med guidelines for to certificeringssystemer, *Internal Control System Procedure for Group Certification of Organic Agriculture Production (ICS)* og *Participatory Quality Control Mechanism in Organic Agriculture (Participatory Guarantee System, PGS)*. Det første er i overensstemmelse med reglerne fastsat af IFOAM (International Federation of Organic Agriculture Movement), som også de danske foreninger er medlemmer af, mens det sidste i særlig grad er bestemt for småbønder, hvis produkter afsættes på lokale markeder, og hvis økonomi ikke rækker til egentlig certificering.

Det administrative system

Nepal er opdelt i 5 regioner med Kavre liggende i den centrale region. I hver region er der direktorater med ansvar for landbrug, husdyrbrug, skovbrug mv. Under regionerne er der 9 til 16 distrikter, som har kontorer inden for de nævnte områder, og hvortil der er knyttet faglige rådgivere. Under distrikterne er der service centre, som dækker mindst tre VDCer. VDCen administreres af en statsudpeget sekretær, som udgør et vigtigt bindeled til distriktskontorene. I hver VDC er der 9 landsbyer.

På alle niveauer er der således tale om institutioner styret af regeringen uden afgørende lokal indflydelse. De senest afholdte lokale valg ligger ca. 20 år tilbage, og der er ikke udsigt til lokalvalg før en konstitution for landet er vedtaget.

Planlagt Fortalervirksomhed

Fortalervirksomheden vil ske på to niveauer:

- 1) Konkret i forhold til de i projektet involverede småbønder samt ligestillede bønder i de udvalgte landsbyer, i de øvrige landsbyer i VDCen samt i landsbyer i distriktets øvrige VDCer.

- 2) Overordnet gennem netværk, føderationer og udvalg, hvor ASK er repræsenteret og i kraft af sin status på området kan advokere for udmøntning af de allerede afgivne politiske hensigtserklæringer.

Udgangspunktet er her, at småbønderne i Nepal ifølge lovgivningen har ret til rådgivning og i en række tilfælde også til økonomisk bistand i forbindelse med landbrugsfaglige spørgsmål, hjælp til drift og i visse tilfælde også hjælp til investeringer. Forpligtelsen til at yde denne bistand ligger hos distriktsmyndighederne, og herunder specifikt hos extension officers inden for agerbrug, husdyrbrug og skovbrug.

Situationen er imidlertid den, at den lokale rådgivningsservice typisk kun tilfalder bønder med større jordtilliggende og de bønder, der har indgået aftaler med firmaer som 'Contract Farmer'. Rådgivningen fokuserer ofte udelukkende på teknologier baseret på intensiv anvendelse af kemiske hjælpestoffer, gødning, pesticider og medicin. Baggrunden for denne skævhed er dels de skiftende og fragmenterede udmeldinger om vægt på bæredygtige teknologier fra centralt hold, dels den meget store indflydelse fra producenter af hjælpestofferne, hvoraf omkring 80% markedsføres af uautoriserede producenter, hvis produkter konsekvenser for miljø og sundhed slet ikke kontrolleres. I den forbindelse skal det nævnes, at der i Nepal og Indien (samt store dele af verden) er sket et signifikant skift i bevidstheden hos mange forbrugere omkring høje niveauer af kemikalierester i grøntsager og frugt, hvilket har medført en stigende efterspørgsel af kemikaliefri frugt og grønt.

Gennem opbyggelse af den organisatoriske kapacitet af kooperativet vil projektets småbønder have et talerør, hvorigennem det vil være muligt at adressere skævheden i systemet. Demonstrationen af, at det gennem organisation og ved medvirken af ekstern rådgivning og vejledning er muligt at frembringe et økonomisk bedre resultat på et miljømæssigt langt mere forsvarligt grundlag, vil være et stærkt argument for, at der fra distriktets side skal lægges langt større vægt på såvel denne driftsform som muligheden for organisation af civilsamfundet.

Fortalervirksomheden vil styrkes derved, at både VDC og distrikt er repræsenteret i bestyrelsen af kooperativet. Dette ikke mindst i forhold til mulighederne for at henlede de regionale og centrale beslutningstageres opmærksomhed på problemstillingen. Udgangspunktet for fortalervirksomheden vil i vid udstrækning være kooperativet og dets medlemmer, hvorfor det er en forudsætning, at der opbygges kapacitet her, jf. de nedenfor oplistede konkrete initiativer.

Konkret vil projektet arbejde for, at de redskaber, der er stillet til rådighed, men som kun i meget ringe grad kommer den fattige del af landbefolkningen til gode, reelt bliver tilbudt. Det gælder særligt ICS og PGS systemerne, som især for det sidstnævntes vedkommende umiddelbart lader sig implementere. Til brug for implementeringen vil projektet kræve den ret småbønderne har ifølge guidelines til såvel teknisk rådgivning som direkte økonomisk bistand. I tillæg hertil vil projektet kræve andel i de midler, der i dag primært gives til eksportvirksomheder, herunder særligt de subsidier til anskaffelse af økologiske gødningsstoffer, som storbrugene nyder godt af i dag.

Som projektet er tilrettelagt med et sikkert lokalt marked vil egentlig certificering ikke komme på tale i den initiale fase, men der vil blive advokeret for, at eventuelle mangler, som de ovennævnte systemer indeholder, og som reelt blokerer for certificering, afhjælpes. Dette vil være påkrævet, såfremt projektets idé udbredes til andre områder, hvor markedet ikke umiddelbart lader sig definere.

På overordnet niveau ligger der er oplagt opgave i at øve indflydelse på de af regeringen etablerede institutioner, NOAAB og NCCOAPPS, hvilket vil ske gennem ASK's repræsentation i diverse udvalg samt gennem distrikts- og regionsmyndighederne. På det helt centrale niveau vil hovedindsatsen skulle rettes mod at gøre lovgivningen på området meget mindre fragmentarisk. Som situationen er nu, er der for mange ministerier og departementer involveret, hvilket hæmmer mulighederne for effektiv implementering af lovgivningen.

Følgende elementer vil indgå i fortalervirksomheden:

Lokalt:

- Opmærksomhedsskabelse blandt bønderne om de legale forhold knyttet til økologisk jordbrug
- Træning af bønderne i simple teknikker relateret til fortalervirksomhed
- I fællesskab med de involverede bønder udvikle en plan for fortalervirksomhed
- Sørge for, at projektet tager ved lære af de forhold og problemer, som skal adresseres i forbindelse med fortalervirksomheden
- Ændre attitude blandt bønder og de nærmeste myndigheder. Adressere oplagte misforståelser og overvise om, at tingene lader sig ændre
- Lægge pres på de lokale myndigheder med henblik på implementering af lovgivningen for så vidt angår de fattige bønder

Regionalt/distriktsniveau:

- Indgå i - evt. deltagelse i etablering af - et kooperativernes kooperativ på distriktsniveau

- Udvikle samarbejde med private virksomheder som de ovennævnte for derigennem at skabe en mere slagkraftig civil stemme

Nationalt:

- Øve indflydelse på lovgivere og de embedsmænd og meningsdannere, som er med til at formulere politikken. Dette bl.a. gennem udnyttelse af de relationer, som ASK allerede har
- Etablere kontakt til medier, lokale, nationale og gennem hoteller og turistvirksomheder eventuelt også internationale

Strategiske ydelser.

- Landbrugsgrupperne vil få adgang til nye landbrugsmetoder.
- Bøndernes organisering i landbrugsgrupper og kooperativ, hvor de bliver registeret i distriktet, åbner for rådgivning og teknisk samt eventuelt økonomisk støtte.
- Træning i marketing gennem kooperativ organisering giver mulighed for adgang til markedet og dermed deltagelse i samfundsøkonomien.
- Økologisk og klimatilpasset produktionsindsats fører til bæredygtig udnyttelse af jorden.

Styrkelse af den lokale partner og målgruppes kapacitet

Som organisation vil ASK gennem projektet udbygge sin kapacitet på såvel det organisatoriske som det landbrugsfaglige felt. ASK har mange års erfaringer på begge områder, men som lokalt baseret organisation i Syangja distriktet ligger der en udfordring i at arbejde med civilsamfundet i et område i Nepal, der både sprogligt, kulturelt og i forhold til klima adskiller sig markant.

I forhold til målgruppen ligger styrkelsen af kapaciteten primært i det organisatoriske. Trianglen har arbejdet med civilsamfundet i både Syangja og Kavre distrikter i en årrække, og må konstatere et væsentligt behov i Kavre for at udvikle forståelsen for at agere i fællesskab i forhold til såvel eksterne parter og myndigheder som anvendelse af egne ressourcer. Organiseringen af husholdningerne om det vigtigste erhverv og dermed beskæftigelsen i landsbyen, hvor enhver har mulighed for at deltage, er en oplagt mulighed for at styrke det lokale sammenhold. Da man som nævnt har erkendt det manglende perspektiv i den nuværende landbrugsdrift, vil det faglige indhold i projektet yderligere bidrage hertil.

Innovative elementer

Projektet er innovativt fordi det kombinerer organisation af lokalsamfundet, ny viden og nye produktionsformer og et sikkert marked for afsætning. Derudover sikrer det lokalt ejerskab til alle led i værdikæden - fra jord til bord!

Bæredygtighed og langsigtede implikationer

Projektets bæredygtighed viser sig ved dels at bygge på organisationsformer, som er klart beskrevet i lovgivningen, og som har politisk bevågenhed, dels ved at understøtte landbruget i en proces, som generelt er vurderet som nødvendig. Hertil kommer, at der er en stigende efterspørgsel efter økologiske produkter.

C.5 Udfasning og bæredygtighed

Udfasning

Projektet forventes efter 3 år at have opnået sine mål med konsolidering af såvel kooperativet som farmer groups, der vil kunne fortsætte deres virksomhed uden ekstern bistand. Kooperativets medlemmer vil have tilegnet sig viden og erfaring om økologisk dyrkning, produktion og afsætning, og grupperne af farmere vil have implementeret metoder til bæredygtigt landbrug.

Alt efter projektets succes med udvidelse af markedet for økologiske produkter kan der blive tale om inddragelse af flere husholdninger i kooperativet, ligesom man kan forestille sig projektet i en ny fase, hvor andre landsbyer i VDCen og andre VDCer i distriktet omfattes.

Bæredygtighed

Erfaringerne fra ASK viser, at kooperativer og grupper af farmere fortsætter deres virksomhed, hvis målet herfor er relevant for deres levevilkår. På baggrund af de gennemførte interviews synes det oplagt, at projektets idé i den grad stemmer overens med de behov, man har defineret i landsbyerne, og der er derfor ingen grund til at tro, at projektets forandringer i form af organisering og gensidig uddannelse af befolkningen ikke vil blive videreført.

Projektet vil være en opfølgning på den partnerskabsaktivitet, som netop har været gennemført, og som søges videreført, hvorfor det også påregnes, at der vil være synergi mellem de aktiviteter, der på det sociale og til dels politiske plan er påbegyndt under aktiviteten og aktiviteterne i dette projekt. Endeligt indebærer Trianglens koncept, at foreningen med ASK som den implementerende part vil være til stede i landsbyerne over en længere årrække, hvilket gør det muligt at give støtte og rådgivning, hvis en af de nævnte grupperinger skulle få behov.

Erfaringsopsamling og spredning

ASK vil sammen med Project manager stå for den løbende erfaringsopsamling, som videregives til styringskomitéen. Styringskomitéens medlemmer vil have ansvar for at formidle resultaterne gennem deres respektive organisationer, ligesom ASK gennem sit netværk vil udbrede resultaterne og eventuelt selv anvende dem i andre sammenhænge.

De offentlige myndigheder vil primært blive informeret gennem VDCens og Distriktets deltagelse i styringskomitéen, mens Trianglens mere uformelle kontakter til regeringen og deltagelsen i den danske ambassades deling af erfaringer mellem danske aktører og deres nepalesiske partnere også vil blive taget i anvendelse.

Målet med formidlingen af erfaringerne er primært at dokumentere, at organisering af landbefolkningen er mulig, når man har et marked for salgsafgrøder, og at der her er skabt en model, der kan bruges af andre organisationer og implementeres i andre områder af Nepal. Dernæst at overbevise myndighederne om, at de mange hensigtserklæringer om at ville bidrage til klimaresistente, bæredygtige landbrugsmetoder bør omsættes i konkrete politiske og lovgivningsmæssige initiativer.

Endeligt er det forventningen, at de deltagende hoteller og restauranter med deres promovning af lokalt producerede økologiske produkter vil udbrede projektets idé både nationalt og internationalt.

C.6 Forudsætninger og risici

Den vigtigste forudsætning er, at der i landbyerne er den tilstrækkelige opbakning og vilje til at deltage, og at hotel- og restaurationsejerne fastholder deres ønske om at købe lokalt og økologisk.

I den forberedende fase og igennem de senere års samarbejde er det så godt som det skønnes muligt sikret, at disse forudsætninger er til stede.

De væsentligste risici ligger på det dyrkningsmæssige plan, hvor ekstreme vejrforhold, angreb af skadedyr mm kan skabe problemer for produktionen.

Til at imødegå de værste konsekvenser heraf etableres en forsikringsordning for de deltagende husholdninger, hvorefter der ved afregning af produkterne fraregnes 5%, som indgår i en garantifond.

Systemet er velkendt fra andre kooperativer og farmer groups, herunder fra lignende aktiviteter gennemført af ASK i Syangja.

Endeligt er projektets succes afhængigt af fortsat velvilje fra de lokale myndigheder.

Her forekommer risikoen meget lille.

D. PROJEKTORGANISERING OG OPFØLGNING

D.1 Rollefordeling for gennemførelsen af projektet

Projektstruktur

Trianglen er overordnet ansvarlig for projektet i forhold til CISU. ASK er ansvarlig for projektets implementering.

Til styring af projektet nedsættes en projektstyringskomité.

Se i øvrigt bilag 1, projektorganisation.

Den daglige implementering af projektet gennemføres af ASK ansatte project manager og junior agricultural technician.

Ansvars- og kompetencefordeling

I Trianglen vil Christian Kruse have det formelle ansvar for projektets gennemførelse. Derudover vil Ulla Strøbech deltage i forbindelse med organiseringen af målgruppen for projektet, mens Jakob Jespersen og Kristina Grosmann Due vil bidrage med rådgivning på ad-hoc basis.

I ASK vil Rukum Sharma være øverst ansvarlig, men samtidig i kraft af sin ekspertviden indenfor økologisk landbrug være direkte involveret i uddannelsen af farmerne. Hari Prakash Dhakal vil indtage en central rolle som supervisor for project manager, som i alle vigtige spørgsmål vil referere til ham. ASK vil stå for kvartalsmæssig rapportering, såvel i forhold til fremdriften i projektet som finansielt.

D.2 Monitorering og evaluering i projektgennemførelsen

Monitorering og vidensdeling

- En baseline vil blive udført indenfor de første tre måneder af projektperioden. Baseline vil koncentrere sig om projektets indikatorer indskrevet i logical frameworken.
- En inception report indenfor de første tre måneder der inkluderer en monitoreringsplan og review af indikatorer. Den nationale koordinator vil være ansvarlig for rapportens udfærdigelse.
- En inception review vil blive gennemført af en uafhængig konsulent
- Monitorering og review vil udføres to gange om året af ASK og Trianglens projektgruppe. Den nationale koordinator vil organisere det.
- Et slut-survey vil blive udført i de sidste tre måneder før projektet slutter.
- En afsluttende evaluering vil blive lavet af ekstern konsulent og faciliteret af ASK og Trianglen.

Hver teknisk konsulent der arbejder for projektet afleverer rapport så snart opgaven er afsluttet. Den nationale koordinator sender rapporten til relevante organisationer.

Tidsplan for rapportering:

En inception rapport vil blive sendt til donorer indenfor de første seks måneder af projektet. National koordinator og Project Manager vil være ansvarlig for rapporteringen.

Halvårlige rapporter af review workshop med målgruppen og projektet. Vil inkludere ændringer i projektdesign, hvis sådanne er besluttet. Projekt manager vil være ansvarlig for rapportering.

Årlig progress report vil blive tilsendt ASK Syangja, Trianglen og CISU. Årlig progress report vil også indeholde Most Significant Change historier. Project Manager er ansvarlig for overholdelse af deadline.

Kilder til verificering af indikatorer nævnt i C 2 vil blive anvendt og revideret i inception report.

E. OPLYSNING

E.1 Planlægges projektrelateret oplysningsarbejde i Danmark?

Det er planen at dokumentere projektet gennem hele dets forløb med interviews, fotos og video. Redigerede produkter som fotomontager og videoklip vil blive stillet til rådighed for danske interessenter, herunder rejsearrangører mv., ligesom de vil blive anvendt i forhold til Trianglens danske ressourcebase og ved foredrag og lignende.

F. FASEOPDELTE PROJEKTER

F.1 Den samlede faseopdelte indsats

Bemærk: Ansøgningsteksten **skal** følge den ovenstående disposition, som også er fulgt i den vejledning, som findes på de følgende sider. Den samlede ansøgningstekst (afsnit A til E) må maksimalt fylde 25 sider. Ved faseansøgninger må afsnit F derudover fylde 2 sider.

3. Budgetresumé

Her angives et resumé af hovedposterne i budgettet.

Et detaljeret budget med budgetnoter skal angives i bilaget 'Budgetformat' som kan hentes på www.cisu.dk. OBS: Husk at klikke på alle tre faner, så I får udfyldt alle tre regneark.

Se også 'Vejledning om opstilling af budget' på www.cisu.dk

Budgetresumé:		Valuta
Angiv de samlede omkostninger (dvs. både bidrag fra Civilsamfundspuljen og andre bidrag)	<u>2.018.290</u>	d.kr
Heraf er bidrag fra Civilsamfundspuljen	<u>1.968.290</u>	d.kr
Heraf eventuelle andre finansieringskilder, herunder organisationens eller partnerens eventuelle egne bidrag	<u>50.000</u>	d.kr
Angiv de samlede omkostninger i lokal valuta	<u>28.750.569</u>	NPR
Angiv anvendt kurs	<u>7.02</u>	

Hovedbudgetlinjer:

	Samlet budget	Finansieringsplan	
		Heraf Civilsamfundspuljen	Heraf andre
1. Aktiviteter	1.060.530	1.010.530	50.000
2. Investeringer	97.960	97.960	
3. Udsendte medarbejdere	0	0	
4. Lokale medarbejdere	368.170	368.170	
5. Lokal administration	25.270	25.270	
6. Projekttilsyn	94.000	94.000	
7. Ekstern evaluering	57.000	57.000	
8. Oplysning i Danmark (maks. 2% af 1-7)	26.600	26.600	
9. Budgetmargin (min 6% og maks. 10% af 1-8)	140.000	140.000	
10. Projektudgifter ialt (1-9)	1.869.530	1.819.530	50.000
11. Revision i Danmark	20.000	20.000	
12. Subtotal (10 + 11)	1.889.530	1.839.530	50.000
13. Administration i Danmark (maks. 7% af 12)	128.760	128.760	
14. Total	2.018.290	1.968.290	50.000

4. BILAG

OBLIGATORISKE BILAG

Følgende bilag skal indsendes både pr. post og elektronisk:

- A. Organisationens stamdata (for den danske organisation) (tidligere fremsendt)
- B. Organisational Fact-Sheet (for den lokale organisation)
- C. Budgetformat

Bilag B udfyldes og underskrives af den lokale partner. Det må gerne fremsendes i en kopieret/scannet version.

Følgende bilag angående den danske organisation skal indsendes pr. post:

- D. Organisationens vedtægter
  - E. Seneste årsberetning
  - F. Senest reviderede årsregnskab
- (alle tidligere fremsendt)

SUPPLERENDE BILAG (maks. 30 sider):

Bilagsnr.	Bilagstitel:
1	Organisationsdiagram
2	Opgavebeskrivelse for danske konsulenter
3	Budgetnoter, Detailbudget
4	Hotelejerkommitment (fremsendes i særskilt mail)

Bemærk: Alle bilag skal fremsendes i hard copy i 3 eksemplarer (Bemærk: Ingen blade, bøger, avisudklip eller ringbind – men kopi af relevante uddrag af disse).